

Gedraglijn NBA bij indiening tuchtklachten

Inleiding

Het tuchtrecht beoogt - in het algemeen belang - de groepsnorm te bevorderen en te bewaken. Tuchtrecht is erop gericht het vertrouwen dat in het maatschappelijk verkeer in het optreden van de beroepsgroep wordt gesteld, te versterken en te borgen. Met een eventuele tuchtrechtelijke maatregel wordt de geschonden norm niet gewraakt, de accountant krijgt geen 'straf'. In het tuchtrecht wordt de norm juist in het belang van de beroepsgroep nog eens herhaald. De tuchtrechter legt bij de gegrondverklaring van een klacht een maatregel op die passend is in relatie tot de geschonden norm en de ernst van de schending. Van de maatregel gaat ook een maatschappelijk signaal uit.

Tegen die achtergrond is het in het belang van de taak die op de NBA rust om zorg te dragen voor de eer van de stand van accountants, dat zij tuchtrechtelijke klachten indient in de gevallen waarin de NBA vindt dat er feiten en omstandigheden zijn die kunnen leiden tot gegrondverklaring van zo'n klacht.

Vanuit het perspectief van een accountant is het echter zeer ingrijpend om te worden betrokken in een tuchtrechtelijke procedure. Voor zover de NBA een tuchtrechtelijke klacht indient tegen een accountant, neemt zij daarbij een bijzondere positie in.

De NBA wordt gezien als een zogeheten 'professionele klager' omdat zij uit hoofde van de uitvoering van haar taken als enige de beschikking krijgt over gegevens die kunnen leiden tot de indiening van een tuchtklacht. Daarbij valt te denken aan de uitvoering van kwaliteitstoetsingen en de uitvoering van de regels voor permanente educatie. Er rust op de NBA daarom ook een zekere maatschappelijke verplichting om niet naar willekeur tuchtklachten in te dienen en daarbij een zekere vaste gedragslijn aan te houden.

De NBA legt die gedragslijn vast in dit document.

Indiening van tuchtklachten door de NBA

1. Aanleiding voor indiening tuchtklachten

De NBA kent zes bronnen die informatie op kunnen leveren op basis waarvan kan worden besloten om een tuchtrechtelijke klacht in te dienen tegen een betrokken accountant.

- a. Bevindingen van de Raad voor Toezicht bij de uitvoering van de Verordening op de kwaliteitstoetsingen.
- b. De constatering dat een accountant niet voldoet aan de eisen die ten aanzien van permanente educatie worden gesteld.
- c. De opvolging van een anonieme casus die op grond van het convenant dat de NBA met de Belastingdienst heeft, door de Belastingdienst aan de NBA wordt overgelegd.
- d. Beslissingen van de Klachtencommissie waarvan de Klachtencommissie vindt dat deze aan de Accountantskamer moet worden voorgelegd.
- e. Een incident dat via de pers of anderszins onder de aandacht van de NBA komt waarbij een accountant in een negatief daglicht komt te staan.
- f. Een veroordeling van een accountant voor een strafbaar feit dat raakt aan de werkzaamheden die een accountant verricht.

Het bestuur sluit zich in principe niet aan bij een tuchtrechtelijke klacht die door een derde partij tegen een accountant wordt ingediend. Als er bijzondere omstandigheden zijn die aanleiding geven om dat wel te doen, dan gaat de NBA daar pas toe over nadat zij zelf contact heeft

gehad met de betrokken accountant(s) en deze om een zienswijze heeft gevraagd.

2. Wie dient tuchtklachten in

In alle gevallen is de rechtspersoon NBA de klager. Omdat het bestuur van de NBA het orgaan is dat de NBA in en buiten rechte vertegenwoordigt, worden klachten van de NBA altijd door of namens het bestuur van de NBA ingediend.

In het geval van tuchtklachten in verband met de niet-naleving van de PE-regelgeving, heeft het bestuur aan enkele medewerkers van het bureau een volmacht verleend om namens het bestuur van de NBA tuchtrechtelijke klachten in te dienen.

3. Procedurele stappen voorafgaand aan de indiening van een tuchtklacht

Het bestuur neemt op basis van, maar niet noodzakelijk in overeenstemming met, een schriftelijk advies van de Raad voor Toezicht, de Klachtencommissie of het bureau een besluit over de daadwerkelijke indiening van een tuchtklacht.

Het bestuur verwacht dat in zo'n advies in elk geval het volgende is opgenomen:

- de belangrijkste feiten en omstandigheden die aanleiding geven voor het advies tot indiening van een tuchtklacht;
- een weging van de zwaarte van het te verwijten handelen of nalaten door een betrokken accountant;
- de zienswijze van een betrokken accountant op het voornemen om het bestuur te adviseren tegen haar of hem een tuchtklacht in te dienen en de reden waarom de zienswijze toch aanleiding heeft gegeven om het bestuur tot de indiening van een tuchtklacht te adviseren; en
- bijzondere persoonlijke omstandigheden waarin een betrokken accountant eventueel verkeert.

Gelet op de volmachten die het bestuur heeft verleend voor de indiening van tuchtrechtelijke klachten in verband met de niet-naleving van PE-regelgeving, worden de voornemens tot indiening van zulke klachten niet met het bestuur gedeeld. Voor dergelijke klachten geldt echter ook dat het bestuur verwacht dat gevolmachtigde er zorg voor draagt dat:

- een betrokken accountant in de gelegenheid wordt gesteld een zienswijze te geven op de schriftelijke bekendmaking van het voornemen om tegen haar of hem een tuchtrechtelijke klacht in te dienen;
- er een redelijke afweging plaatsvindt over de indiening van een tuchtrechtelijke klacht in het licht van de ontvangen zienswijze; en
- er een redelijke afweging plaatsvindt van het belang van de naleving van PE-regelgeving afgezet tegen de ernst van het verweten handelen of nalaten en de persoonlijke omstandigheden waarin de betrokken accountant verkeert.

Vanzelfsprekend verwacht het bestuur dat voorafgaand aan de advisering tot indiening van een tuchtklacht of de indiening van een tuchtklacht in het geval van niet-naleving van PE-regelgeving, is beoordeeld of aan de procedurele vereisten is voldaan voor de indiening van een tuchtklacht. Een voorbeeld daarvan is de beoordeling van de vraag of de klacht binnen de tuchtrechtelijke verjaringstermijn wordt ingediend. Daar hoort ook een beoordeling bij van de vraag of een tuchtklacht voldoende kan worden onderbouwd met beschikbare informatie of te verkrijgen informatie.

4. Tegen wie wordt een tuchtklacht ingediend

In principe wordt een tuchtklacht ingediend tegen de accountant die rechtstreeks verantwoordelijk is of wordt geacht te zijn voor het te verwijten handelen of nalaten.

Er kunnen zich echter omstandigheden voordoen waarbij ook of uitsluitend een tuchtklacht wordt ingediend tegen de accountant die de hoogste vaktechnische verantwoordelijkheid draagt voor het te verwijten handelen of nalaten. Zo'n situatie zal zich in de meeste gevallen alleen voordoen bij de uitkomsten van kwaliteitstoetsingen.

In het geval een accountant is veroordeeld voor een strafbaar feit dat raakt aan de werkzaamheden die een accountant verricht, dan wordt de tuchtrechtelijke klacht ingediend tegen de veroordeelde accountant.

5. *In welke gevallen dient de NBA een tuchtklacht in*

De NBA dient een tuchtklacht in als zij vindt dat de zwaarte van het te verwijten handelen of nalaten de indiening van een tuchtklacht rechtvaardigt. Vanzelfsprekend geldt dat het te verwijten handelen of nalaten plaats moet hebben gevonden in een periode waarin een betrokkene stond ingeschreven in het accountantsregister.

Voorafgaand aan de indiening van een tuchtklacht, weegt de NBA dus of de zwaarte van het te verwijten handelen of nalaten, de indiening van een tuchtklacht rechtvaardigt gelet op de inzet van mensen en middelen van de NBA en de tuchtrechtelijke colleges.

Voorbeeld:

Indien de NBA een tuchtrechtelijke procedure voorbereidt over de niet-naleving van PE-regelgeving en de accountant daarbij verwijt geen PE-portfolio te hebben opgesteld én, als dat portfolio wel was opgesteld, het portfolio niet op verzoek aan de NBA te hebben overgelegd, dan ziet de NBA af van indiening van de tuchtklacht als het portfolio alsnog wordt ingediend bij de NBA. De omvang van de klacht zou daarna niet een verdere inzet van mensen en middelen rechtvaardigen.

6. *Afzien van de indiening van een tuchtklacht of de voortzetting van een tuchtklacht*

Als de NBA vindt dat de zwaarte van het te verwijten handelen of nalaten de indiening van een tuchtklacht rechtvaardigt; dan ziet zij alsnog van de indiening af als:

- a. het te verwijten handelen of nalaten onderwerp is van een strafrechtelijk onderzoek of dat wordt gedurende de voorbereiding van een tuchtklacht door de NBA;
- b. de betrokken accountant wegens een ernstige ziekte of bijzondere persoonlijke omstandigheden, niet in staat is zichzelf te verdedigen;
- c. er nieuwe feiten of omstandigheden aan het licht komen die, als de NBA daar kennis van had kunnen nemen voorafgaand aan of tijdens de voorbereiding van de tuchtklacht, aanleiding zou hebben gegeven om de tuchtklacht niet in te dienen.

Indien een tuchtrechtelijke klacht wordt voorbereid in verband met niet-naleving van PE-regelgeving, dan ziet de NBA af van de daadwerkelijke indiening van de klacht in het geval de betrokken accountant vóór verzending van de klacht een verzoek heeft gedaan tot doorhaling van de inschrijving in het accountantsregister. Als dat verzoek wordt ontvangen ná de indiening van de tuchtrechtelijke klacht, dan zet de NBA de klacht voort.

In alle andere gevallen is de ontvangst van een verzoek tot doorhaling van de inschrijving in het accountantsregister in principe geen reden om af te zien van de indiening van een tuchtklacht. De accountant kan zich immers eenvoudig opnieuw inschrijven in het accountantsregister en het verweten handelen of nalaten daarna voortzetten.

Het is vaste rechtspraak dat als de Accountantskamer een beslissing op een tuchtrechtelijke klacht heeft genomen, de klacht niet meer kan worden ingetrokken door klager. In een hoger beroep door een betrokken accountant van een tuchtrechtelijke beslissing bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb), kan de klager de klacht dus niet meer intrekken.

In het geval zich een van de hiervoor genoemde omstandigheden onder b. of c. zich voordoet, verzoekt de NBA als klager het CBb wel met die omstandigheden rekening te houden bij de vaststelling van de tuchtrechtelijke maatregel.

7. Verzoek om opleggen tuchtrechtelijk maatregel

De NBA verzoekt de tuchtrechter in principe niet om een specifieke tuchtrechtelijke maatregel op te leggen bij gegrondverklaring van de klacht en refereert zich wat dat betreft aan het oordeel van de tuchtrechter.

De NBA vraagt alleen om de oplegging van een maatregel in het geval zij in een tuchtrechtelijke procedure vraagt om een voorlopige voorziening. De voorlopige voorziening-procedure kan het best worden gekenmerkt als de kortgedingprocedure in het tuchtrecht.

Op grond van de Wet tuchtrechtspraak accountants kunnen alleen de NBA en de AFM bij de tuchtrechter om een voorlopige voorziening vragen. Die wordt toegewezen als er tegen een betrokken accountant een ernstig vermoeden is gerezen van tuchtrechtelijk verwijtbaar handelen of nalaten en de tuchtrechter ook vindt dat daardoor zwaarwegende belangen in het geding zijn. De toewijzing houdt in dat de betrokken accountant gelijk tijdelijk wordt doorgehaald.

8. Normoverdragende gesprekken

De NBA heeft in het verleden in gevallen waarin zij twijfelde over de indiening van een tuchtrechtelijke klacht, ervoor gekozen om met een betrokken accountant een normoverdragend gesprek te voeren over het verweten handelen of nalaten. Het voeren van een normoverdragend gesprek sloot niet uit dat er alsnog een tuchtrechtelijke klacht werd ingediend tegen de betrokken accountant. De NBA liet dat afhangen van het inzicht dat de betrokken accountant toonde tijdens het normoverdragend gesprek.